

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym z dnia 15 lutego 2018 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I C 703/17, z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. przeciwko B. W. o zapłatę, Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej I Wydział Cywilny:

1. zasądził od pozwanego B. W. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę .1411,60 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 listopada 2017 roku do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałej części;
3. nadał wyrokowi w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności;
4. zasądził od pozwanego B. W. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 610,02 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, które przedstawiają się następująco:

W dniu 19 września 2015 roku w S. powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarł z B. W. umowę pożyczki numer (...), na mocy której powód zobowiązał się zwrócić powodowi łącznie kwotę 3.116,60 zł, przy czym na kwotę tę składały się: kwota 1.500 zł z tytułu udzielonej pożyczki, kwota 453,60 zł z tytułu prowizji za udzielenie pożyczki, kwota 40,00 zł z tytułu opłaty przygotowawczej, kwota 158 zł z tytułu odsetek umownych (roczną stopę oprocentowania ustalono na 10%), kwota 845 zł z tytułu opłaty za Pakiet Elastyczny (obejmujący opłatę dotyczącą dostarczenia gotówki do domu w kwocie 50,00 zł, opłatę dotyczącą świadczenia spłaty w domu w kwocie 300 zł, opłatę dotyczącą Elastycznego Planu Spłat w kwocie 495,00 zł) oraz kwota 120,00 zł z tytułu przystąpienia do (...) Pakiet Medyczny. Spłatę zobowiązania rozłożono na 60 tygodniowych rat w wysokości po 51,95 zł każda, przy czym wysokość ostatniej raty ustalono na kwotę 51,55 zł. Kwota pożyczki została wydana pozwanemu w gotówce w chwili zawarcia umowy.

Zgodnie z treścią umowy Pakiet Elastyczny to dodatkowy pakiet związany z zarządzaniem pożyczką i wybierany przez klienta we wniosku o pożyczkę, w skład którego wchodzi: dostarczenie przez doradcę całkowitej kwoty pożyczki w gotówce do domu klienta, świadczenie spłaty w domu w Pakiecie Elastycznym polegające na cotygodniowych wizytach doradcy w miejscu zamieszkania klienta celem umożliwienia mu spłaty, oraz pakiet świadczeń w ramach Elastycznego Planu Spłat. Wynagrodzenie pożyczkodawcy za świadczenie spłaty w domu jest ustalane w oparciu o sumę opłat za poszczególne zakontraktowane wizyty domowe stanowiących iloczyn części wynagrodzenia za świadczenie spłaty w domu przypadającej na jedną zakontraktowaną wizytę domową w kwocie 5 zł oraz liczby wszystkich zakontraktowanych umownie cotygodniowych wizyt. Natomiast Elastyczny Plan Spłat to pakiet świadczeń pozwalający na zarządzanie pożyczką, składający się z: okresowej przerwy w spłacie (1-4 raty), okresowego zamrożenia spłaty i gwarancji zniesienia obowiązku spłaty. Pożyczkodawca za świadczenia w Elastycznym Planie Spłaty pobierał wynagrodzenie w postaci części opłaty za Pakiet Elastyczny.

W zakresie ubezpieczenia zawarto w umowie pożyczki numer 990512499 postanowienie, że (...) to dodatkowe ubezpieczenie wybierane przez klienta we wniosku o pożyczkę w ramach Umowy Grupowego (...) dla (...) Spółki Akcyjnej nr (...)/04. (...) zawartego pomiędzy pożyczkodawcą a (...) Spółką Akcyjną.

W okresie obowiązywania umowy pozwany B. W. uregulował zadłużenie z tytułu zawartej umowy pożyczki nr (...) w łącznej wysokości 740 zł.

W dniu 14 marca 2017 roku powód przesłał pozwanemu informacje o upływie terminu na jaki umowa pożyczki została zawarta i przekazaniu obsługi do Centrum Windykacji (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W..

W dniu 21 września 2017 roku powód skierował do pozwanego przedsądowe wezwanie do zapłaty, w którym wskazał, że żąda spłaty łącznej należności w kwocie 2.376,60 zł.

Na podstawie tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części. Sąd Rejonowy przyjął za prawdziwe twierdzenia powoda odnośnie zawarcia umowy pożyczki oraz jej treści. Sąd ten uzupełnił jedynie stan faktyczny w oparciu o dokumenty przedstawione przez powoda.

Jako materialnoprawną podstawę żądania pozwu Sąd pierwszej instancji wskazał art. 720 §1 k.c. Sąd podkreślił, że pożyczka równocześnie była kredytem konsumenckim, o którym mowa w ustawie o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 roku (Dz.U. z 2016 r. poz. 1528 z późniejszymi zmianami).

Nie wzbudziły wątpliwości Sądu Rejonowego zastosowane w umowie pożyczki odsetki, opłaty przygotowawcze oraz prowizje. Wzbudziły je natomiast zapisy umowy dotyczące kosztów związanych z Pakietem Elastycznym oraz kosztów przystąpienia do ubezpieczenia Pakiet Medyczny – i w tym zakresie konieczne stało się uzupełnienie materiału dowodowego ponad twierdzenia powoda oraz ocena zasadności roszczenia wywodzonego w oparciu o wskazywany stan faktyczny sprawy.

Sąd Rejonowy argumentował, że pozwany jest konsumentem, który zawarł umowę pożyczki z przedsiębiorcą. Postanowienia umowne dotyczące opłat za Pakiet Elastyczny czy umowę ubezpieczenia nie dotyczą zaś głównych świadczeń stron. Postanowienia te nie zostały indywidualnie uzgodnione z pozwanym. Są one częścią standardowej umowy, którą powodowa Spółka stosuje do wszystkich klientów. Nie podlegają one negocjacji choćby ze względu na sposób zawierania umowy. Poszczególne usługi w ramach Pakietu Elastycznego ustalone już w momencie przedstawiania pozwanemu do podpisania warunków umowy w zakresie wysokości kosztów zostały - zdaniem Sądu Rejonowego - określone na zawyżonym, nieznajdującym żadnego uzasadnienia, poziomie. Opłaty te zostały ustalone w zryczałtowanej wysokości, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy, co skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej. Koszt usługi dodatkowej w tym przypadku wynosił bowiem ponad 1/3 kwoty, jaką w wyniku wykonania umowy pożyczki otrzymał ostatecznie pozwany do swojej dyspozycji. W ocenie Sądu meriti opłaty ten nie odzwierciedlają w jakikolwiek sposób kosztów realnych. Opłata za dostarczenie pieniędzy do domu pozwanego wynosi 50 zł, natomiast każda kolejna wizyta po odbiór pieniędzy to już koszt „tylko” 5 zł. Nie jest jasne dlaczego koszt dojazdu do pozwanego na początku miałby wynosić aż 50 zł, a później już tylko po 5 zł za każdą wizytę. Wątpliwości Sądu budziła realność świadczeń Pakietu Elastycznego. Sąd podkreślił, że powód żąda zapłaty 50 zł za rzekomą dostawę pieniędzy do domu pozwanego w przypadku umów pożyczki, w sytuacji gdy jak sam twierdzi pieniądze zostały wydane pozwanemu w chwili zawarcia umowy pożyczki, co zgodnie z treścią umowy miało miejsce w S.. Skoro pozwany zamieszkuje w W., a pieniądze otrzymał w S., to nie ma tu jakiegokolwiek świadczenia powoda, polegającego na dowozie pieniędzy do miejsca zamieszkania klienta. Inne świadczenia Pakietu Elastycznego są - w ocenie Sądu Rejonowego - równie iluzoryczne i nic nie dające konsumentowi. Sąd argumentował, że w ramach Pakietu Elastycznego pozwany mógł przesunąć płatność 4 rat (a więc łącznie o miesiąc). Za tę możliwość powód żąda około 33% sumy uzyskanej przez pozwanego. Kwota ta jest rażąco wysoka przy uwzględnieniu, że w sytuacji, gdyby pozwany nie zapłacił 4 rat pożyczki przez jeden miesiąc, to musiałby zapłacić oprocentowanie od tych rat, będące znikomą częścią kosztów Pakietu Elastycznego związanego z przesuwaniem spłaty. Nie widać tu więc jakiegokolwiek realnej korzyści dla konsumenta, tylko wyzysk ze strony powoda. Część Pakietu Elastycznego (Gwarancja Z. Obowiązku Spłaty) budzi - zdaniem Sądu pierwszej instancji - wątpliwości co do zgodności z prawem, wygląda bowiem jak ubezpieczenie od śmierci, a do takiej działalności powód nie ma umocowania

(art. 7 w związku z 4 ust 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 roku - Dz.U. z 2017 r. poz. 1170 z późniejszymi zmianami). Wprowadzenie przez powoda opłat za Pakiet Elastyczny w tym Elastyczny Plan Spłat w wysokości wskazanej w umowie pożyczki godziło - w ocenie Sądu Rejonowego -

w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanego jako konsumenta. Opłaty te stanowiły nie tylko niczym nieuzasadnioną dolegliwość dla konsumenta, ale przede wszystkim zostały wyłącznie pomyślane jako źródło dodatkowego zarobkowania dla pożyczkodawcy bez realnej ekwiwalentności świadczenia na

rzecz pozwanego. Taka ocena postanowień umownych czyni nieuzasadnionymi dochodzenie przez powoda kosztów z tytułu usługi (...) w wysokości wskazanej w pozwie z powołaniem się na treść zawartych umów.

Za sprzeczny z dobrymi obyczajami Sąd Rejonowy uznał również wzorzec umowy stosowany przez powoda, zawierający postanowienie dotyczące przystąpienia do ubezpieczenia Pakiet Medyczny. Biorąc pod uwagę okoliczności objęcia pozwanego tą umową: brak w treści umowy pożyczki szczegółowych informacji o treści ubezpieczenia, brak ekonomicznego uzasadnienia objęcia pozwanego tym ubezpieczeniem oraz wysokość pobranej składki w dodatku kredytowanej powoduje, że ubezpieczenie to miało fikcyjny charakter, a jego zawarcie służyło w istocie obejściu przepisów o odsetkach maksymalnych. Postanowienia te nakładały bowiem na pozwanego obowiązek spełnienia świadczenia, niesłużącego w rzeczywistości tym celom, jakie wskazywała druga strona umowy.

Strona powodowa nie przedłożyła jakichkolwiek dowodów na okoliczność rzeczywistego uiszczenia na rzecz towarzystwa ubezpieczeń składki w celu objęcia pozwanego ubezpieczeniem. Powód nie wykazał, czy uiszczył tę kwotę, czy też po potrąceniu kosztów ubezpieczenia z sumy pożyczki pozostała ona w dyspozycji strony powodowej. Powód nie wskazał nadto, w jaki sposób ustalona została wysokość kosztów ubezpieczenia - w szczególności czy została ona ustalona przez zakład ubezpieczeń czy też samodzielnie przez stronę powodową. Strona powodowa, domagając się zwrotu kosztów ubezpieczenia w żaden sposób nie wykazała, że koszty te sama uiszczyła na rzecz ubezpieczyciela, co rodziłoby po jej stronie roszczenie zwrotne względem pozwanego.

Sąd pierwszej instancji oddalił zatem powództwo w zakresie obu opłat. Mając na uwadze ustalenia faktyczne co do rzeczywistego zadłużenia oraz treść art. 720 § 1 k.c. Sąd Rejonowy przyjął, że z tytułu umowy nr (...) aktualne zobowiązanie pozwanego wynosi 1.411,60 zł (pozwany miał spłacić z pominięciem opłat związanych z klauzulami abuzywnymi: 1.500 zł (kapitał), 158 zł (odsetki), 40 zł (opłata przygotowawcza), 453,60 zł (prowizja), łącznie 2.151,60 zł - z czego spłacił 740 zł.

Mając powyższe na względzie Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.411,60 zł, a w pozostałej części powództwo oddalił jako nieuzasadnione, bo obejmujące roszczenie o opłaty związane z postanowieniami niedozwolonymi, nie wiążącymi konsumenta.

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 §1 i 2 k.c. i art. 482 k.c., przyjmując jako początkową datę liczenia odsetek dzień wniesienia pozwu.

Konsekwencją zasądzenia roszczenia wyrokiem zaocznym było zaopatrzenie z urzędu wyroku w tej części w rygor natychmiastowej wykonalności (art. 333 §1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. Z kwoty 2.376,60 zł, stanowiącej wartość przedmiotu sporu, zasądzona została na rzecz powoda kwota 1.411,60 zł, stanowiąca 60 % wartości przedmiotu sporu. Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów strony powinny ponieść koszty w proporcjach: powód 40 %, a pozwany 60 %. Łączne koszty procesu wyniosły 1.017 zł, wyłącznie po stronie powodowej (100 zł opłaty sądowej, 900 zł wynagrodzenia pełnomocnika procesowego i 17,00 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa). Powoda obciążają koszty w kwocie 406,98 zł, zatem należy się mu zwrot kwoty 610,02 zł od strony pozwanej.

Apelację od powyższego wyroku złożyła strona powodowa, zaskarżając orzeczenie w części oddalającej powództwo w pkt 1, tj. co do kwoty 965 zł oraz w zakresie zasądzonych w pkt 3 kosztów postępowania.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

1. art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. przez oddalenie powództwa w części, pomimo nie przedstawienia przez stronę pozwaną żadnych zarzutów, a tym bardziej dowodów mogących być podstawą takiego rozstrzygnięcia;

2. art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. przez oddalenie powództwa w części dotyczącej zapłaty na rzecz powoda kosztów ubezpieczenia pożyczki, uznając iż ubezpieczenie to miało fikcyjny charakter, pomimo tego, że powód przedstawił oryginał deklaracji przystąpienia do ubezpieczenia, a pozwany nie zakwestionował wyboru tego dodatkowego pakietu, ani nie wykazał, że ubezpieczenie nie zadziałało w przypadku zgłoszenia przez niego roszczenia w związku z zajściem zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową;

3. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów, wyrażające się w:

- pominięciu faktu, że usługi oferowane w ramach Pakietu Elastycznego oraz Pakietu Medycznego są opcją dodatkową i całkowicie dobrowolną i pożyczkobiorca nie musi decydować się na wybór tego Pakietu, aby otrzymać pożyczkę;

- pominięciu faktu, że usługi oferowane w ramach Pakietu Elastycznego oraz Pakietu Medycznego wiążą się z wykonywaniem przez powoda określonych działań, co powoduje ponoszenie określonych kosztów po stronie powodowej, których zwrotu następnie powód domaga się od pozwanego;

- pominięciu faktu, że pozwany mógł w dowolnym momencie obowiązywania pożyczki zrezygnować z usług oferowanych w ramach Pakietu Elastycznego oraz Pakietu Medycznego;

- pominięciu faktu, że pozwany przed zawarciem umowy pożyczki otrzymał formularz informacyjny, w którym zawarte były wszelkie dane dotyczące pożyczki;

- bezpodstawnym uznaniu, że opłaty ustalone w ramach dodatkowych pakietów nie odzwierciedlają realnie ponoszonych przez powoda kosztów, w związku ze świadczeniem określonych usług, podczas gdy opłaty te stanowią ekwiwalent kosztów ponoszonych przez powoda;

4. art. 228 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie znanych powszechnie wytycznych wskazanych przez Prezesa UOKiK w decyzji z dnia 20 kwietnia 2015 roku, dotyczących wysokości opłaty za dostarczenie gotówki do domu oraz opłaty za świadczenie spłaty w domu, stosowanych przez powoda w oferowanych przez niego pożyczkach;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię: tj.:

- art. 385¹ § 1 k.c., polegające na błędnym przyjęciu, że opłata za Pakiet Elastyczny oraz opłata za Pakiet Medyczny, stanowiące część umówionej przez strony ceny, nie stanowią świadczenia głównego w zawartej przez nie umowie, a tym samym może znaleźć do nich zastosowanie sankcja bezskuteczności, pomimo, że cena ta została sformułowana w sposób jednoznaczny, co w oparciu o art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c. wyklucza sankcję braku indywidualnego związania;

- art. 385¹ § 1 k.c., polegające na pominięciu faktu, że opłata za Pakiet Elastyczny oraz Pakiet Medyczny została indywidualnie uzgodniona z pozwanym, a tym samym może znaleźć do niej zastosowanie sankcja bezskuteczności, pomimo, że wybór tego pakietu był całkowicie dobrowolny.

W konsekwencji zgłoszonych zarzutów apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w części poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zmianę rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda pełnych kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności wyjaśnienia wymaga, że niniejsza sprawa była rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym, w związku z czym Sąd Okręgowy na podstawie art. 505¹⁰ § 1 i § 2 k.p.c. rozpoznał apelację na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego.

Zaznaczyć należy również, że w postępowaniu uproszczonym zgodnie z art. 505⁹ § 1¹ k.p.c. apelację można oprzeć tylko na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy. Natomiast stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia. Wbrew zarzutom skarżącego, podniesionym w apelacji, Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, znajdujących pełne oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i trafnie określił wynikające z nich konsekwencje prawne.

Zdaniem Sądu Okręgowego, ocena materiału dowodowego przeprowadzona przez Sąd I instancji nie narusza granic swobodnej oceny dowodów, wyznaczonej dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. Ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji nie jest sprzeczna z zasadami logicznego rozumowania, czy doświadczenia życiowego i mieści się w ramach swobody sądu (por. też Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 listopada 1998 r., sygn. III CKN 4/98, publ. LEX nr 322031).

Skarżący zarzuca naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. Zarzut ten jest chybiony. Podkreślić należy, że przepis art. 6 k.c. rozstrzyga o ciężarze dowodu w znaczeniu materialnoprawnym, wskazuje bowiem kogo obciążają skutki niewypełnienia obowiązku udowodnienia istnienia prawa. Do jego naruszenia dochodzi wtedy, gdy sąd orzekający przypisuje obowiązek dowodowy innej stronie, niż ta, która z określonego faktu wywodzi skutki prawne. Okoliczność, czy określony podmiot wywiązał się ze swojego obowiązku udowodnienia faktów, z których wywodzi skutki prawne, nie należy już do materii objętej dyspozycją art. 6 k.c., a stanowisko sądu w tej materii może być zwalczane wyłącznie za pomocą zarzutów naruszenia właściwych przepisów procesowych. W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji nie przypisał obowiązków dowodowych niewłaściwej stronie. Artykuł 232 zd. 1 k.p.c. określając reguły rozkładu ciężaru dowodu, stanowi niejako procesowy "odpowiednik" art. 6 k.c. Wyraża zasadę kontrydiktoryjności, zgodnie z którą ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego i to strony, a nie sąd, pozostają dysponentem toczącego się postępowania i one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Oznacza to, że to strona ma obowiązek wyraźnego powołania konkretnego środka dowodowego dla wykazania podnoszonych przez siebie twierdzeń, uzasadniających żądanie. Wobec tego art. 232 zd. 1 k.p.c. wskazuje jedynie na obowiązek przedstawienia faktów i dowodów przez strony. Przepis ten nie stanowi podstawy wyrokowania sądu i z tego względu nie może mieć wpływu na poprawność wydanego przez sąd rozstrzygnięcia. Adresatem komentowanej normy są strony, a nie sąd, co oznacza, że to strony obowiązane są przedstawiać dowody, a sąd nie jest władny tego obowiązku wymuszać. Nie może również co do zasady zastępować stron w jego wypełnieniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2008 roku, sygn. I CSK 426/07, publ. LEX nr 465919; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2007 roku, sygn. II CSK 293/07, publ. LEX nr 487510, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 sierpnia 2016 roku, sygn. I ACA 259/16, publ. LEX nr 2099967).

Analiza argumentacji podnoszonej przez skarżącego wskazuje, że powód uznaje, iż Sąd powinien uwzględnić jego roszczenie w całości, wobec biernej postawy pozwanego. W tym miejscu wskazać należy, że przewidziane w art. 339 § 2 k.p.c. domniemania prawdziwości twierdzeń powoda nie ma w sytuacji istnienia podstaw do wydania wyroku zaocznego charakteru absolutnego. Domniemanie to nie obowiązuje, jeżeli twierdzenia powoda budzą uzasadnione wątpliwości lub zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Sąd ma każdorazowo obowiązek krytycznego ustosunkowania się do twierdzeń powoda z punktu widzenia ich ewentualnej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 października 1998 roku, sygn. I CKU 85/98, publ. LEX nr 1216211).

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy powziął uzasadnione wątpliwości co do postanowień umownych dotyczących opłat za tzw. Pakiet Elastyczny oraz kosztów przystąpienia do ubezpieczenia Pakiet Medyczny. Za zasadne Sąd meriti uznał zatem zasądzenie jedynie kwoty odpowiadającej wartości niespłaconej części udostępnionego pozwanemu kapitału wraz z odsetkami.

Zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, że powód nie wykazał, aby miał zamiar realizować świadczenie wynikające z ubezpieczenia Pakiet Medyczny. Trudno nawet określić, czemu miała służyć opłata z tego tytułu. Oceny tej nie zmienia przedłożenie deklaracji przystąpienia przez pozwanego do ubezpieczenia.

Analiza sprawy nie pozwala odmówić słuszności stanowisku Sądu Rejonowego, że choć uzasadnione jest roszczenie powoda o zwrot udzielonej pożyczki, to ustalone umową koszty dodatkowego ubezpieczenia służyły obejściu przepisów o odsetkach maksymalnych.

Wbrew stanowisku apelującego Sąd Rejonowy słusznie uznał, że zakwestionowane przez Sąd meriti postanowienia kształtują prawa pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając jego interes. W szczególności naruszeniem interesów konsumenta jest naliczanie wysokich opłat w ramach tzw. Pakietu Elastycznego niezależnie od ponoszonych przez powoda wydatków, ich nieekwiwalentność oraz nieadekwatność wobec braku jakichkolwiek korzyści dla pozwanego wynikających z możliwości, jakie daje ten Pakiet. Negatywnie ocenić należy także postanowienia, które zmuszają pożyczkobiorcę do opłat za świadczenie ubezpieczeniowe, które nie wiadomo nawet, czy miało zostać zrealizowane i które nie znajduje uzasadnienia w realiach zawartej pomiędzy stronami umowy.

Odnosząc się do zarzutu sformułowanego na gruncie art. 228 § 1 k.p.c. wskazać należy, że sąd samodzielnie ocenia, czy postanowienia umowy mogą być uznane za niedozwolone (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 4 października 2016 r., sygn. I ACa 645/16, publ. LEX nr 2144763). Wytyczne UOKiK z pewnością nie nadają przymiotu notoryjności ocenie abuzywności określonych postanowień.

Bezzasadne są również zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, pozwany zawarł z powodem umowę pożyczki (art. 720 § 1 k.c.). Jak wprost wynika z umowy pozwany otrzymał do dyspozycji kwotę 1.500 zł. Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował zatem ww. przepis, bo choć w umowie wskazane jest, że całkowita kwota do zapłaty wyniosła 3.116,60 zł, to kwota ta obejmowała również opłaty, co do których postanowienia umowy zostały uznane przez Sąd Rejonowy za niedozwolone klauzule umowne.

Strona powodowa jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie udzielania pożyczek i przy zawieraniu umów posługiwała się wzorcami umownymi. Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Zgodzić należy się z Sądem I instancji, że w świetle materiału dowodowego zebranego w sprawie brak było podstaw do obciążania pozwanego dodatkowo opłatami obejmującymi ponad 1/3 udostępnionego jej kapitału, bez wskazania jakiegokolwiek racjonalnej podstawy do tak wysokiego obciążenia. Tak skonstruowane postanowienie umowne uznać należy zatem za niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Postanowienie to zostało zastrzeżone w sposób i w wysokości oznaczającej naruszenie zasad współżycia społecznego. Nie ma przy tym wątpliwości, że pozwany nie miał wpływu na treść zakwestionowanych postanowień.

Jakkolwiek pojęcie „głównych świadczeń stron” jest niejednoznaczne i jego rozumienie może budzić wątpliwości (zob. M. Bednarek, w: System PrPryw, t. 5, 2013, s. 757, Nb 364; W. Popiołek, w: Pietrzykowski, Komentarz, 2015, t. I, art. 385¹, Nb 12; C. Żuławska, w: Bieniek, Komentarz. Zobowiązania, t. I, 2011, art. 385¹, s. 161), bowiem może być rozumiane jako obejmujące te elementy umowy, które są konieczne do tego, aby umowa w ogóle doszła do skutku, lub

też, alternatywnie, elementy typizujące daną umowę jako ukształtowaną w określony sposób w k.c., to w orzecznictwie sądowym preferuje się jednak wąskie rozumienie tego pojęcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2004 r., I CK 635/03), a do takiego rozumienia przychyła się także Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą apelację. Użycie w ustawie zwrotu „postanowienia określające główne świadczenia stron” przemawia przeciwko ich rozszerzeniu na takie postanowienia, które tylko „dotyczą” głównych świadczeń lub „są z nimi związane”. Głównymi świadczeniami stron są, choć nie tylko, elementy przedmiotowo istotne (essentialia negotii) umowy jako czynności prawnej w odróżnieniu od „ubocznych”, takich jak wysokość odsetek za zwłokę w zapłacie ceny albo klauzula waloryzacyjna (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2004 roku, I CK 472/03, publ. LEX nr 125052). Nie ma więc podstaw do przyjęcia, że zakwestionowane postanowienia umowne określają główne świadczenia stron. Opłaty te bowiem z całą pewnością nie należą do istoty umowy pożyczki.

Sąd Okręgowy podziela w całości ocenę prawną Sądu Rejonowego i nie widzi potrzeby jej powielania.

Mając na uwadze niezasadność zarzutów apelacyjnych oraz jednocześnie brak ujawnienia okoliczności, które podlegają uwzględnieniu w postępowaniu odwoławczym z urzędu, apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.